

Spelmansförbundet efterlyser gamla visor

Aktiva inom länets spelmannsförbund har tidigare gett ut en sörmländsk visbok. Nu har nummer två kommit. Bilden är från senaste årsmötet och visar bland andra Sören Olsson, Anita Hedlund, Evert Lindberg och Bernt Olsson.

Södermanlands spelmannsförbund gör en kulturgärning genom att samla in och ge ut gamla sörmländska visor. För en tid sedan kom "Sörmländska visor del II" ut. Visorna kommer från olika delar av länet och är också av olika ålder och ursprung.

Visorna har nu spelats in av Radio Sörmland och i 31 veckor kommer veckans visa att sändas med början nu på tisdag. Visorna framförs av medlemmar ur Södermanlands spelmannsförbund och andra sångare.

Inom spelmannsförbundet är man mycket intresserad av att komma i kontakt med personer som kan visor eller har handskrivna visböcker i sin ägo.

Gemensamt för alla visorna är att de är hämtade ur Södermanlands spelmannsförbunds arkiv i Gustaf Wetter-stugan i Malmköping. Att samla in visor är en gammal tradition inom förbundet. Ända sedan 1920-talet har arbetet pågått och det finns hundratals visor som aldrig kommit i tryck.

Dagens aktiva i förbundet förvaltar arvet efter män som Nils Dencker och Gustaf Wetter, ett par kända upptecknare av sörmländsk sång och musik. Så småningom är det tänkbart att de hittills otryckta visorna kommer att återfinnas i kommande visböcker.

Muntlig tradition

Det handlar om visor som bevarats genom muntlig tradition. Mormor eller farfar har sjungit visorna för barnbarnen som sedan fört dem vidare till kommande generationer.

Fortfarande finns människor som kan visor, vilka inte finns nedtecknade någonstans. Men det är hög tid att få visorna på pränt. Förmodligen är vi den sista generationen som har möjlighet se till att allt detta blir bevarat. Kommunikationerna människor emellan är i dag helt

andra och man sjunger inte längre för varandra i generationerna.

I spelmannsförbundet anser man att det nu är mycket viktigt att fånga upp de sista resterna av en muntlig tradition, som kanske har sitt ursprung på medeltiden.

I sörmländska visor, del II finns bland visor efter Mellösafödde A G Rosenberg, sedermera kantor i Floda. Där finns en vispolska från Blacksta, vars melodi fanns nedtecknad i en notbok redan på 1730-talet. En fin Staffansvisa från Bettna finns också. Flera visor har upptecknats av spelmannen C G Axelsson i Floda.

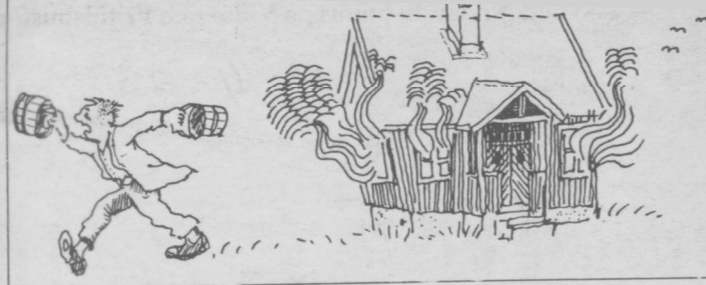
Den första samlingen med Sörmländska visor fick ett varmt mottagande och denna andra utgåva har varit efterfrågad.

Utgåvan har tillkommit genom samarbete mellan Södermanlands spelmannsförbund, Sörmländska ungdomsringen och Södermanlands museum. Urvalet har gjorts av Christina Frohm och Kåre Widén, teckningar av Matts Mattsson och kommentarer och formgivning av Anita Hedlund och Matts Mattsson.

Tage Claeson

Teckningarna i visboken är gjorda av Matts Mattsson, Mellösa. Det är inte otänkbart att det är förbundets Arne Blomberg, Bernt Olsson och Anita Hedlund som stått modell. Nu vill spelmannsförbundet att alla sörmlänningar tar fram sina gamla visor inför kommande visböcker.

"Anders Perssons stuga står i ljusan låga..." Ill Mats Mattsson

Sörmlands-visor sjungs på radio

Sörmländska visor II
Södermanlands Museum

I dag, tisdag, startar en trettio veckors serie med titeln "Veckans visa" i Sörmlandsradion. Det är visor ur boken Sörmländska visor del II som spelats in i samarbete med Södermanlands Spelmansförbund och med sångare därifrån. Men även andra medverkar, som tex Katarina Pilotti, aktuell just nu i Folkoperans "Trollflöjten".

Visorna kommer från olika delar av Södermland och är av olika ålder och ursprung. Några kommer från Nyköpingstrakten, tre är tex från Lids socken.

Upptecknade efter spelmannen Carl August Olsson, som kunde många visor. En av dem som också finns med i visboken är en folkslig föregångare till en känd barnvisa "Ekorn sitter grana". Varianten från Lid är betydligt mera spännande i melodin än den vanliga och texten är inte så barnkammarvänligt tillrättalagd.

Att den folksliga vistraditionen inte alltid tagit hänsyn till vad som är riktigt passande framgår också av en brud-

marsch efter Spel-Arvid, välkänd Nyköpingsprofil, som han lärt sig av sin farmor. Och från Björnlunda kommer en visa som lämnar gott om utrymme för lyssnarens ev fula fantasi.

Men det finns vackra visor från Nyköpingstrakten också, polskan från Husby om att krypa till katten när natten kommer är en sådan, liksom Tystbergavisan.

Alla visor är hämtade ur Södermanlands Spelmansförbunds arkiv där de har samlats in sedan 1920-talet. Det finns hundratals visor som aldrig kommit i tryck annat än så småningom i nya sörmländska visböcker.

Visorna har bevarats i muntlig tradition genom generationer — mormor eller farfar har sjungit för barnbarnet, som i sin tur sjungit för nästa generation. Och fortfarande finns det många människor som kan visor som inte finns nedtecknade någonstans. Det finns också handskrivna visböcker med visor som aldrig kommit i tryck.

Södermanlands Spelmansförbund betonar, att man är mycket intresserad av att komma i kontakt med personer som kan visor eller har handskrivna visböcker i sin ägo.

Visor från Sörmland

Än en gång har Sörmlands Museum ägnat sig åt visorna i Sörmland. För en tid sedan gavs "Sörmländska visor II" ut, med Katrineholmstrakten väl representerad i urvalet.

Den första samlingen fick ett mycket varmt mottagande, och därför har man fortsatt med en ytterligare. Visorna kommer från olika delar av Sörmland och är av olika ålder och ursprung.

Katrineholmstrakten, och då framförallt Floda socken, är väl representerad i "Sörmländska visor II". I Floda har det alltid funnits många duktiga sångerskor och sångare. Bland de främsta var Ida Johansson, som i början av 1900-talet förmedlade många visor till storspelmannen C G Axelsson. Flera av Idas visor finns med i den nya samlingen.

Anders Gustaf Eriksson i Hägerbo, Flodafors, var en annan som kunde många visor. Hans var dock ofta tämligen grova, och här har man valt en som är något mer salongsfärdig. En visa från Vingåker finns också med — "Min gumma Johanna".

Visorna är allesammans hämtade ur Södermanlands Spelmansförbunds arkiv där visor sparats ända från 1920-talet. Fortfarande finns hundratals som aldrig kom-

mit i tryck, men fler sörmländska visböcker planeras. Innan de nedtecknats och hamnat i arkivet har de bevarats i muntlig tradition genom århundradena, från generation till generation. Hos Södermanlands Spelmansförbund tror man att det fortfarande finns många människor som kan visor som inte finns nedtecknade någonstans. Dessa vill man gärna ha kontakt med.

Visboken är utgiven av Södermanlands museum i samarbete med Spelmansförbundet och Sörmländska ungdomsringen. Radio Sörmland har spelat in visorna och kommer i trettio veckor framöver att sända "Veckans visa", med början nu på tisdag.

Katrineholm-Kuriren
jan - 87

SN 13.01.87